

ΓΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΥΠΕΡΠΕΡΑΝ

IX

“Ως την εποχή που παρουσιάστηκε στην Ελλάδα ο Όρφισμός, οι Έλληνες δεν ήξεραν τίποτε περί κολάσεως. Στον Όμηρο και στην κλασική μυθολογία, ο Άδης παρουσιάζεται απλώς ως η μελαγχολική χώρα του μισοκόταδου, όπου κατέβαιναν όλοι οι νεκροί. Μά στο ένδεκατο έσμη της «Ιλιάδος» υπάρχει μια παράγραφος που, κατά πάσαν πιθανότητα, γράφτηκε μεταγενέστερα από το άλλο κείμενο του ποιήματος και που φαίνεται επηρεασμένη από τον Όρφισμό, γιατί βρίσκουμε σ’ αυτή τις πρώτες περιγραφές των τιμωριών που επέθαινοντο στον κάτω κόσμο.

Στην παράγραφο αυτή παρουσιάζεται ο Όδυσσεύς, ο οποίος επισκέπτεται το Έρεβος, που είναι η χώρα του βασιλέως Άδου και βλέπει εκεί τον Τίθου ξαπλωμένο στο έδαφος.

«Δυό γύπες —λέει— είχαν γαντζωθή στα χέρια αυτής της Σικιάς που ούτε να τὰ σαλέψη μπορούσε και του ξέσκιζαν την καρδιά με τὰ ράμφη τους, που ήταν χωμένα στο στήθος του».

Πιο κάτω βλέπει τον Τάνταλο «όρθιο μέσα σε μια λίμνη που το νερό της, πιά διαυγές από το κρύσταλλο, άγγιζε το πηγούνι του, να βασανίζεται από τρομερή δίψα που την έπρόδιδε το λαχανιασμα των χειλιών του κ’ η λαχτάρα των ματιών του... Μά κάθε φορά που ο γέρος έσκυβε νιά να πιη, το νερό χανόταν, καταπινόμενο από μια άβυσσο, και δεν έβλεπε πειά γύρω του παρά μια άγονη γη. Δέντρα καταπράσινα έγερναν ως αυτόν τὰ κλαδιά τους που ήταν φορτωμένα με τὰ πιό γοητευτικά φρούτα: άχλάδια μελωμένα, χρυσά πορτοκάλια, άσημένα μήλα, γλυκά σūκα. Μά κάθε φορά που ο Τάνταλος ύψωνε τὰ χέρια του προς αυτούς τους καρπούς για να κόψη κανένα, δυνατός άνεμος σήκωνε έξαφνα ψηλά τὰ κλαδιά που χανόντουσαν μέσα στα σύννεφα...»

***

Ο κάτω κόσμος των Έβραίων έμοιαζε στην αρχή με τον Άδη των αρχαίων Έλλήνων, μά με τον καιρό εξελίχθηκε. Αφού ήταν πρώτα ο θλιωμένος και μονότονος τόπος όπου πηγαίναν όλοι οι νεκροί, χωρίστηκε κατόπιν σε δυό τμήματα, στο τμήμα των δικαίων και στο τμήμα των άδικων. Το δεύτερο αυτό τμήμα είναι η περίφημη κοιλάς της Γεέννης.

«Δυστυχία σε όσους θα ριχτούν στη Γεέννα! γράφει ο Ένώχ. Δεν θα βρουν ποτέ ήσυχία! Και θα γνωρίσουν κάθε λογής μαρτύρια! Σ’ αυτό το μέρος απλώνεται απ’ άκρη σ’ άκρη φωτιά και πάγος κι’ όλα εκεί καίγονται και παγώνουν. Κ’ οι άγγελοι του σκότους είναι τρομεροί κι’ άδυσώπητοι. Κρατούν όπλα σκληρά που τους χρησιμεύουν για να επιβάλλουν φριχτές τιμωρίες».

Οι Προφήτες πάλι, μιλώντας περί Γεέννης, βεβαιώνουν ότι «οί άμαρτωλοί, δεμένοι σε πασσάλους. κείγονται εκεί εις τον αιώνα τον άπαντα».

***

Η κόλασις των Μουσουλμάνων είναι κι’ αυτή κωμωμένη από φωτιά. Ο Άλλάχ, μιλώντας με το στόμα του Μωάμεθ στο «Κοράνι», λέει:

«Στ’ αλήθεια σας λέω, ότι θα ψήσουμε στη φωτιά όσους δεν μάς πιστεύουν... Όσο σκληρό κι’ αν είναι το πεσί τους, θα το κάνω λεπτό κι’ ευάισθητο για να υποφέρουν χειρότερα τὰ μαρτύρια τους!...»

Επίσης οι κολασμένοι του Άδου των Μουσουλμάνων θα βασανίζονται και με άλλους τρόπους: από φειδία μαύρα σαν την πίσσα, από σκορπιούς μεγάλους σαν άλογα, από την πείνα, γιατί δεν θα τους δίνουν παρά μόνο μια βρωμερή τροφή, από τη δίψα, γιατί μόνο αναλυτό μολύβι θα τους δίνουν να πίνουν.

Μά η φωτιά αποτελεί το κεντρικό στοιχείο της κολάσεως στη φαντασία των Μουσουλμάνων. Η

φωτιά αυτή είναι εβδομήντα φορές πιό δυνατή από τη φωτιά αυτού του κόσμου. Όταν άναψε, χρειάστηκε χίλια χρόνια για να γίνει κόκκινη, έπειτα άλλα χίλια χρόνια για να γίνει άσπρη κι’ άλλα χίλια χρόνια για να γίνει μαύρη, πράγμα που συντελεί ώστε η φλόγες αυτής της φωτιάς να μη σκορπίζουν καμιά λάμψη γιατί είναι μαύρες.

Μά η μουσουλμανική αυτή κόλασις δεν προορίζεται για τους Μουσουλμάνους. Όλοι όσοι πιστεύουν στον Άλλάχ θά την γνωρίσουν μόνο ως τόπο εξαγνισμού, απ’ όπου, έπειτ’ από μια σύντομη παραμονή, θα βγούν για να πάνε στον παράδεισο. Η μουσουλμανική κόλασις προορίζεται αποκλειστικά για τους άπίστους, που βασανίζονται, κατά έθνικότητας, στα έξη διαμερίσματα, στα όποια είναι χωρισμένη.

***

Ο πρωτόγονος Χριστιανισμός κληρονομήσε απ’ τους Έβραίους την θεωρία σύμφωνα με την όποια η άμαρτωλός ψυχές κατοικούν σ’ ένα τόπο άθλιο μέχρι της Άναστάσεως και, μετά την Άνάστασι, γκρεμίζονται στη φωτιά της κολάσεως.

Στο κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο γίνονται πολλοί ύπαινημοί για την Γεέννα. Κι’ ο Χριστός ο ίδιος μιλάει περί «κρίσεως της Γεέννης» και γι’ «Αυτόν που έχει τη δύναμη να καταστρέφει την ψυχή και το σώμα μέσα στη Γεέννα».

Κατά τον δεύτερον αιώνα, ο μάρτυς Ιουστίνος βεβαιώνει ότι «οί κακοί τιμωρούνται εις το αιώνιον πύρ» και ότι «η κόλασις είναι ο τόπος όπου τιμωρούνται όσοι έζησαν κακά».

Ο μάρτυς Ειρηναίος πάλι ισχυρίζεται ότι ο Χριστός «θα στείλη στο πύρ της κολάσεως τους παραμορφώνοντας η περιφρονούντας την αλήθειαν».

Δυό αιώνες άργότερα, ο Όριγένης γράφει: «Κάθε άμαρτωλός ανάβει μόνος του την φλόγα της φωτιάς του».

Ο Τερτυλλιανός επίσης γράφει:

«Οί άμαρτωλοί θα μείνουν εις την αιωνιότητα μέσα στη φωτιά που δεν σβύνει ποτέ».

Εκεί που βρίσκει κανείς πλήθος λεπτομερειών για την κόλασι, είναι οι λόγοι του Χρυσόστομου:

«Η φωτιά της κολάσεως —γράφει ο Χρυσόστομος— καίει συνεχώς όποιον θα ριχτή μια φορά σ’ αυτή και δεν σβύνει ποτέ». Μεταξύ δε των βασινηστηρίων της κολάσεως αναφέρει τὰ έξης: Τὰ βαθεία καμίνια της φωτιάς, τὰ φλεγόμενα ποτάμια, τον τριγμό των οδόντων, τις άλυσιδες που δεν πέφτουν ποτέ, τὰ σκοτάδια που δεν έχουν καμιά λάμψη κτλ. Μά η μεγαλύτερη τιμωρία, κατά τον Χρυσόστομο πάντοτε, δεν είναι η κόλασις, αλλά ο αποκλεισμός από την δόξα του παραδείσου. Ίδου τι γράφει σχετικώς:

«Και μέσα σε δέκα χιλιάδες κολάσεις αν ζήση, ο άμαρτωλός δεν θα υποφέρει τίποτε που να μπορεί να συγκριθί με τον πόνο του, γιατί αποκλείστηκε από τη δόξα του ουρανού, γιατί μισηθηκε από το Θεό και γιατί θ’ άκούση τον Χριστό να του λέη: Δεν σε γνωρίζω».

Μά η περιγραφές της κολάσεως είναι ανάλογες προς το κοινόν προς το όποιον απευθύνονται. Όσο πιό άμόρφωτο είναι το κοινόν αυτό, τόσο πιό τρομερές είναι. Και αντίθετως.

Πολλοί, τέλος, από τους κλησιαστικούς συγγραφείς περιορίζουν την ιδέα της κολάσεως μονάχα στις τύψεις που αισθάνεται ο άνθρωπος για τὰ άμαρτήματά του.

Και ίσως δεν έχουν άδικο.

ΤΕΛΟΣ

